

Çocukluk Çağı Epilepsilerinde

Ketojenik Diyet Tedavisi

Editörler

Prof. Dr. Aycan ÜNALP

Prof. Dr. Ünsal YILMAZ

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçla kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7451-90-1

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Çocukluk Çağı Epilepsilerinde
Ketojenik Diyet Tedavisi

Yayıncı Sertifika No

47518

Editörler

Prof. Dr. Aycan ÜNALP
ORCID iD: 0000-0002-3611-5059
Prof. Dr. Ünsal YILMAZ
ORCID iD: 0000-0002-7256-8557

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

HEA048000

DOI

10.37609/akya.590

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturmaya, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özel leştirilmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Türkiye’de çocuk nörolojisi 1960’lı yıllardan itibaren bağımsız bir birim olarak başlamış, 1973’ten itibaren Sağlık Bakanlığı tarafından da yan dal eğitimi olarak kabul edilmiştir. Bu tarihten itibaren çocuk nörolojisi hem hekim sayısı hem de nitelik olarak hızla gelişmiş; genetik, metabolizma ve nörogörüntüleme alanlarındaki gelişmelerin de etkisiyle hizmet üretimi ve bilimsel açıdan oldukça yetkin bir duruma ulaşmıştır. Bununla birlikte oldukça geniş bir alan olan çocuk nörolojisinde daha yolun başında olduğumuz da bir gerçektir. Örneğin çocuk nörolojisi polikliniklerine en fazla başvuru nedeni olan epilepsi hastalarının, son yıllarda geliştirilen pek çok yeni nesil antiepileptik ilaçlara rağmen, yaklaşık üçte birinde nöbetler kontrol altına alınamamaktadır. Bu nedenle yeni nesil ilaç tedavileri yanında etkinliği bilinen diyet tedavilerinin de yaygın olarak kullanıma girmesi önemlidir.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İzmir Tıp Fakültesi, Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde 2012 yılından itibaren Çocuk Nörolojisi Kliniği yan dal eğitimi vermeye başlamıştır. Yine bu tarihten itibaren ilaca dirençli epilepsili çocukların ilaç dışı tedavisinde kullanılmak üzere Çocuk Nörolojisi Kliniği bünyesinde çocuk nörolojisi uzmanları, diyetisyen ve hemşirelerin görev aldığı ‘Ketojenik Diyet Ekibi’ oluşturulmuştur. Bir yandan dirençli epilepsisi olan çocuklara uluslararası ketojenik diyet tedavisi protokolü uygulanırken aynı zamanda bir program dahilinde ailelere de ketojenik diyet uygulamaları konusunda eğitim verilmektedir.

Ülkemizde ketojenik diyet tedavisiyle ilgili pratiğe de yönelik güvenilir kaynak bulmanın oldukça güç olması nedeniyle, etkinliği gösterilmiş bu tedavinin daha fazla merkezde uygulanabilmesi ve daha fazla hastanın bu tedaviye ulaşabilmesi amacıyla bu kitabı hazırlamayı hedefledik. Amacımız bu deneyimi, tüm meslektaşlarımızla, bu alana ilgi duyan diyetisyenlerimizle ve bu hastalarla bir şekilde karşılaşan ve hizmet vermesi beklenen çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanları, acilde görev yapan hekimler, aile hekimleri ve asistanlarımızla paylaşmaktır. Kitap

konuları güncel literatür gözden geçirilerek, deneyimlerimizle birleştirilmiş, okuyanı sıkımayacak şekilde kısaltılmış ancak gerekli bilgileri yeterli şekilde vermeye çalışılarak hazırlanmıştır. Bu kitabın yazılmasında emek veren tüm çocuk nörolojisi uzmanı ve yan dal asistanı, çocuk metabolizması uzmanı, diyetisyen ve hemşireden oluşan ketojenik diyet ekibine içtenlikle teşekkür eder, tüm çocuk nörolojisi camiasına faydalı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Aycan ÜNALP

Prof. Dr. Ünsal YILMAZ

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Tedavisinin Tarihsel Gelişimi	1
<i>Ünsal YILMAZ</i>	

2. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Etki Mekanizmaları.....	11
<i>İpek Burcu PARLAK İBİŞ</i> <i>Aycan ÜNALP</i>	

3. BÖLÜM

Epilepside Klasik Ketojenik Diyet Dışı Diyet Tedavileri	23
<i>Bahar TOKLU BAYSAL</i>	

4. BÖLÜM

Ketojenik Diyetin Endikasyonları ve Kontrendikasyonları	31
<i>Pakize KARAOĞLU</i>	

5. BÖLÜM

Epilepsi Tedavisinde Ketojenik Diyet Uygulamaları ve Etkinliği	45
<i>Yiğithan GÜZİN</i> <i>Ünsal YILMAZ</i>	

6. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Öncesi Metabolik Değerlendirme	57
<i>Melis KÖSE</i>	

7. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Tedavisinin Yönetimi	61
<i>Zeynep AKIŞIN</i>	

8. BÖLÜM

Ketojenik Diyetle Vitamin ve Mikronutrient Desteği 85

Hatice Hilal KIRKGÖZ

Aycan ÜNALP

9. BÖLÜM

Ketojenik Diyetin Komplikasyonları ve Yan Etkileri 99

Serdar SARITAŞ

10. BÖLÜM

Status Epileptikus Tedavisinde Ketojenik Diyet Kullanımı 115

Gürkan GÜRBÜZ

11. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Tedavisinin Parenteral Kullanımı 125

Selvinaz EDİZER

12. BÖLÜM

Ketojenik Diyetin Beyin Tümörleri Tedavisinde Kullanımı..... 135

Serdar PEKUZ

Aycan ÜNALP

13. BÖLÜM

Kalıtsal Metabolik Hastalıklarda Ketojenik Diyet..... 141

Pelin TEKE KISA

14. BÖLÜM

Ketojenik Diyetin Epilepsi Dışı Nörolojik ve Psikiyatrik Hastalıklarda Kullanımı 151

Merve YAVUZ

Ünsal YILMAZ

15. BÖLÜM

Ketojenik Diyet Tedavisinde Hemşirenin Rolü..... 173

Tansel ÇALIK

YAZAR LİSTESİ

Dyt. Zeynep AKIŞIN

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Beslenme ve Diyet Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2865-4810

Uzm. Dr. Bahar TOKLU BAYSAL

Uşak Üniversitesi Tıp Fakültesi EAH
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-8529-6055

Uzm. Hemş. Tansel ÇALIK

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
ORCID iD: 0000-0002-9869-2484

Uzm. Dr. Selvinaz EDİZER

İstanbul Bezmialem Vakıf
Üniversitesi Çocuk Norolojisi BD.
ORCID iD: 0000-0002-8846-383X

Dr. Öğr. Üyesi Gürkan GÜRBÜZ

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları AD. Çocuk Norolojisi BD.
ORCID iD: 0000-0001-6640-636X

Uzm. Dr. Yiğithan GÜZİN

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-8748-5586

Prof. Dr. Ünsal YILMAZ

SBÜ İzmir Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı
ve Hastalıkları AD;
SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-7256-8557

Uzm. Dr. İpek Burcu PARLAK İBİŞ

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-0866-3947

Uzm. Dr. Pakize KARAOĞLU

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH,
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2014-8822

Uzm. Dr. Hatice Hilal KIRKGÖZ

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH ,
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-1098-7024

Prof. Dr. Aycan ÜNALP

SBÜ İzmir Tıp Fakültesi Çocuk
Sağlığı ve Hastalıkları AD;
SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Norolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-3611-5059

Uzm. Dr. Pelin TEKE KISA

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH Çocuk
Metabolizma ve Beslenme Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-6481-3172

Doç Dr. Melis KÖSE

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları AD., Çocuk Metabolizma
ve Beslenme Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2255-3725

Uzm. Dr. Serdar PEKUZ

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Nörolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000 0002 1686 7536

Uzm. Dr. Serdar SARITAŞ

Erzurum Bölge EAH Çocuk
Nörolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4076-9001

Uzm. Dr. Merve YAVUZ

SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk
Hastalıkları ve Cerrahisi EAH
Çocuk Nörolojisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-7143-0943